

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 40—

za pol leta . R 20—

za četrt leta . R 10—

za 1 mesec . R 3—50

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 8

Ureda. telefon št. 50

Dr. Lovro Pogačnik

Včeraj popoldne ob 5. uri, ravno ob času, ko je Jugoslovanski klub in predvsem njegov načelnik dr. Korošec telefonično iz Beograda sporočil našemu uredništvu prisrčne pozdrave za bolnega dr. Pogačnika in izrazil željo, da bi prav kmalu okreval in se zopet zdrav povrnil med svoje tovariše v Beograd, je naš Lovro izdihnil svojo blago dušo.

Ko je legla teža te vesti na našo dušo in si nam je žalostno srce predočalo izgubo, ki nas je zadela vse, sta stali v ospredju pokojnikovih lastnosti dve vrline, ki ju bomo mi prav tako težko pogrešali, kakor sta za pokojnika predragoceno spremstvo na njegovi poti k Bogu: ljubezen in zvestoba do naše stvari. Ko zre mo z duševnimi očmi v njegov obraz, nas pozdravlja on s svojim prisrčnim, odkritim, prijaznim smehljajem, s katerim je gledal na vsakega, bodisi z obrazom brata, bodisi z obrazom očeta. Kakor malokdo, je zaslužil pokojni Lovro najčistnejšo označbo na svetu: oče.

Iz delavske vasi Kamne gorice na Gorenjskem je izšel, iz rodbine, ki si je v trdem delu »od štirih do ene, od štirih do ene« služila borni kruh. A vzel je od doma seboj v svet nepokvarjeno srce, ljubezen do Boga in demokratično mišljenje. In tem svojim vzorom je bil zvest, tako otroško zvest, da so mu bili ne samo na jeziku, ampak da so prekrasili vso njegovo osebnost. Slovenec, katolik in demokrat je bil s celo dušo, pa najsi si ga opazoval v priateljskem krogu kot akademika med Zgornji, kjer je užival med tovariši ugled in izredno priljubljenost, ali na shodih med delavci v domačem kraju in na Jesenicah, kamor je zahajal že kot visokošolec, ali kot »očeta vseh Orlov«, kakor ga je imenoval pokojni Krek, ali kot poslanca. Bil je eden onih redkih ljudi, ki imajo srce za vsakega, ki se razgovarja z njimi, eden izmed onih, ki so takorekoč s srcem in s sočutjem na razpolago vsakemu, ki rabi njihovega sveta. Bil je eden izmed ljudi, ki delajo življenje lepo v vsaki organizaciji, kjer delajo, v vsaki stranki, ki ji pripadajo.

Bilo je meseca septembra 1917. Majniška deklaracija še ni bila razveljavljena, ki je zaplapolal s Krekovo smrtjo. Opozicija proti dr. Šusteršičevi politiki je imela zborovanje v Rokodelskem domu. Na razgovor je prišla tudi majniška deklaracija, ki je šla tako nekako brez zadostnega vtisa mimo naše javnosti, tako da je moral naš škof ponovno opozoriti na iz-

redno važnost te deklaracije in na potrebo, da se prične populariziranje te velike ideje. Takrat se je vzdignil dr. Pogačnik, in prisegel jugoslovanski ideji zvestobo s tisto možatostjo, s katero se je vedno potegnil za to, česar je bilo polno njegovo srce: »In če pride čas, da bo treba voliti med smrtjo in med delom za dosego naše lastne države, bom rekel: Tu je moja glava, tu je glava mojih šestih otrok — a od naše svete stvari ne bomo odnehali!«

Tudi on je pri hoji za Kristusom nosil svoj križ, križ, ki je bil baš v zadnjem letu njegovega življenja posebno težak, prav kakor je okrog Krekove smrti ovit trnjeven venec trpljenja zadnjih let življenja. Razni očitki so leteli nanj. Celo njegovo vojaško službovanje kot poročnik, oz. nadporočnik so sumničali. Takrat je goriški izgnanec poslal »Slovencu« notico, ki iz neznanih razlogov ni izšla, ki jo pa pričujemo danes, da se da zadoščenje vsaj spomenu pokojnikovemu. Ob časih napadov na dr. Pogačnika kot častnika je podal goriški izgnanec približno tole izjavo: »Štiri leta sem bil vojak, preskusil sem v Avstriji in kot ujetnik v Rusiji, veliko številno častnikov, a v vsej dolgi dobi vojaške sužnosti sem imel samo enkrat častnika, ki je po duševni plemenitosti dosegal dr. Pogačnika. Ne morem njegovega razmerja do njegove stotnije, v kateri sem služil pri takratnem ljubljanskem domobranskem pešpolku — stanovali smo na Rakovniku — spomladi l. 1915., označiti primerneje nego če rečem: Bil je kakor oče.«

Ali moremo rabiti lepši izraz za javnega delavca?

Pokojni Krek ga je spravil v politiko. Lovro mu je bil podoben po ljubezni ne samo do naše stvari, ampak tudi takorekoč do vseh, ki so delali na istem polju za iste cilje, kakor on. Njegovo zvestobo do Kreka je nagradil Bog s tem, da je v družbi Gostinčarjevi in Bajčevi užival najdalje srečo skupnega bivanja s Krekom. On je zatisnil Kreku oči. Čez kratki dve leti mu je Bog naklonil svidenje s Krekom. Baš na drugo obletnico Krekove smrti bo pogreb njegovega učenca.

Consummatus in brevi explevit tempora multa; placita enim erat Deo anima illius. Propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatum. (Zgodaj je končal, pa je dopolnil veliko let; zakaj Bogu je bila všeč njegova duša. Zato ga je hitro vzel iz doline krivic.)

Nova vlada.

Regent je še ni potrdil.

Beograd, 5. oktobra. Danes predpoludne se je sestavil kabinet tako-le:
Predsednik ministrskega sveta: dr. Marko Trifković (radikalni disident).
Minister za zunanje zadeve: dr. Ante Trumbić (izven strank).
Minister za finance: dr. Velizar Jančević (radikalec).
Minister za notranje zadeve: Stojan Protić (radikalec).
Minister za pravosodje: dr. Peleš (asistent iz Medakovičeve skupine).
Minister za zgradbe: dr. Joca Jovanović (radikalec).
Minister za promet: dr. Anton Korošec (Jugoslovanski klub).
Minister za prosveto: dr. Trifunović (radikalec).
Minister za verstvo: dr. Franc Jančević (Jugoslovanski klub).
Minister za agrarno reformo: dr. Momčilo Ninčić (radikalec).
Minister za konstituantno: dr. Polić (Narodni klub).
Minister za trgovino in industrijo: Stojan Ribarac (naprednjak).
Minister za vojno in mornarico: general Stevan Hadžić.

Minister za pošto in brzojav: dr. Mate Drinković (Narodni klub).

Minister za socialno politiko: dr. Spaho Mehmed (v nobenem klubu).

Minister za narodno zdravje: dr. Miletić (radikalec).

Minister za prehrano in poljedelstvo: dr. Ivan Krnić (Narodni klub).

Minister za gozdarstvo in rudarstvo: Vukičević (radikalec).

Beograd, 5. oktobra. Glede vlade na Hrvatskem piše »Politika«, da bo ben iz vrst Narodnega kluba (dr. Laginja); glede podbana Narodni klub ne zahteva nič konkretnega. Tudi v Bosni se bo vlada spremenila. Srbi dobijo predsedstvo in štiri poverjenstva, muslimani tri poverjenstva, katoličani dva. Železnice, pošta in brzojav, prehrana, policija se imajo vidno zboljšati v celi državi.

LDU Beograd, 4. oktobra. G. Trifković upa tudi na podporo dr. Draže Pavlovića in Koste Stojanovića, ki bosta izstopila iz kluba radikalnih disidentov.

LDU Beograd, 5. okt. Danes popoldne ob 3. uri je bil designirani ministrski predsednik Marko Trifković sprejet od prestolonaslednika v avdienci in mu je po-

novo kabinetno listo. Regent te liste ni potrdil. Jutri ob 11. uri sprejme regent designiranega ministrskega predsednika drugičkrat v avdienci. Danes popoldne so se

vršili zasebni razgovori med demokratsko zajednico in sedanjo vladno stranko (rad. blokom).

Wilson smrtnonevarno bolan.

LDU Washington, 4. oktobra. (DKU) Dr. Grayson je odklonil, izjaviti se natančneje o zdravstvenem stanju predsednika Wilsona. Trdi se pa, da je Wilson mogel zavžiti nekaj hrane in da je v petek nekoliko spal.

LDU Pariz, 5. oktobra. (DunkU) »Echo de Paris« poroča iz Washingtona iz Wilsonu blizu sto čtih krogov, da predsednik vsekakor dalje časa ne bo zmožen popolnoma opravljati svojih uradnih poslov. Vsaj za nekaj časa se bo moralo po-

veriti komu drugemu reševanje nujnih stvari notranje in zunanje politike. V to pozvani uradnik bi bil podpredsednik. Seveda pa se dosedaj še ni zgodilo, da bi se moralo predsednika nadomestovati za časa njegovega uradovanja.

LDU Curih, 4. oktobra. (ČTU) Kakor je razvidno iz poročil iz Washingtona, je Wilsonova bolezen smrtno nevarna.

LDU Rotterdam, 4. oktobra. (ČTU) Glasom zadnjih vesti Wilson bluva, vsled česar ne more zavživati hrane.

Demonstracije radi živil v Celovcu.

LDU Velikovec, 5. oktobra. Dne 1. t. m. so se vršile v Celovcu demonstracije radi pomanjkanja živil. Ljudje so klicali pred deželno vlado: »Wenn es nicht besser wird, gehen wir die Jugoslawen holen!« (Če ne bo boljše, pojedmo po Jugoslovane.) Nekaj mesarjev je reklo, da se ne dobi mesa prej, dokler ne pridejo Jugoslovani. Z druge strani se javlja, da pričakujejo Celovčani naše čete ob treh popoldne.

D'Annunzio Hrvatom.

LDU Bakar, 5. oktobra. Današnji reški »Popolo« objavlja proglas, ki ga je naslovil D'Annunzio »narodom Hrvatske« in kjer izjava, da so tako Hrvatje, kakor Italijani žrtve mednarodnih židovskih spekulantov, ki si prizadevajo sejati razdor med obema narodoma. Svoj proglas završuje z vzklikom: »Živela italijanska Reka! Živela italijansko slovanska sloga! Verjetno je, da so italijanski aeroplani na raznih krajih Hrvatske razmetavali izvode tega proglasa.

LDU Bakar, 5. oktobra. Danes sta se pred Opatijo zadržali francoska in angleška torpedovka.

Zmede v Italiji.

LDU Haag, 5. oktobra. (ČTU). Kakor poročajo iz Ženeve, stoji Italija pred najtežjo krizo, ki jo je kdaj imela prestati. Delovanje socialistov postaja čimdalje opasnejše. Tudi razmere v armadi se slabšajo od dne do dne, ker postaja kršenje pokorščine čimdalje splošnejše.

LDU Berlin, 5. oktobra. (DunkU). »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Bazla: Ministrski predsednik Nitti je v vsej Italiji zopet uvedel cenzuro. S to naredbo je do končnoveljavnega sklepa miru prepovedano širiti vesti, ki ogrožajo obrambo države ali mednarodne odnose. Prepovedano je tudi psovati in žaliti armado.

Italijanski napad v Dalmaciji in Američani.

LDU Pariz, 4. oktobra. (ČTU) K izkrcanju ameriških čet v Dalmaciji doznava »Chicago Tribune«. Ako pomorski tajnik Daniel ne izda nasprotnega povelja, se izkrca na dalmatinski obali še več oddelkov mornarskih in pomorsko pehotnih oddelkov, da preženo Italijane pri ponovnih poskusih, prodirati proti Trogiru, Splitu ali drugim dalmatinskim lukam. Jugoslovani zagotavljajo, da se Italijani ojačujejo in da pripravljajo proti Trogiru nov pohod. Prepričani pa so tudi, da jim bodo ameriške čete pomagale v boju proti Italijanom. Splošno se sodi, da se bodo Italijani, ako Trogir zopet napadejo, morali zaplesti v boj z ameriškim pomorskimi silami.

Ratifikacija.

LDU Rim, 5. oktobra. (DunkU) »Popolo Romano« prinaša vest, da je ministrski svet v včerajšnji seji sklenil ratificirati obe mirovni pogodbi potom kraljevega dekreta.

Širite „Večerni list“

Begunska organizacija.

Včeraj ob 10. uri zjutraj se je vršil v veliki dvorani hotela »Union« velik shod beguncev in izseljencev iz Primorske in iz delov Notranjske in Koroške zasedenih po Italijanih in Nemcih. Shoda se je udeležilo mnogobrojno število tukajšnjih beguncev in delegatov iz raznih drugih krajev Slovenije, kjer so naseljeni begunci in izseljenci, med temi iz Ptuja, Celja, Maribora, Ljutomeri itd. Shodu je prisostvoval tudi član naše mirovne delegacije, bivši tržaški poslanec dr. Ribar ter več narodnih predstavnikov. Predsedoval je predsednik odbora za zaseno ozemlje dr. Vodopivec. Na shodu so poročali dr. Krmpotič o političnem položaju, predsednik begunskega sveta g. Merljak o begunskem vprašanju in vodja pisarne za zaseno ozemlje dr. Fornazarić o organizaciji beguncev. Po živahni in resni debati so bile soglasno sprejete predložene resolucije. Ob zaključku shoda so zborovalci navdušeno zapeli »Le po našo domovino.«

Sprejete resolucije se glase: Begunci in izseljenci iz Primorske ter notranjskih in koroških delov zasedenih po Italijanih in Nemcih, zbrani dne 5. oktobra 1919 na javnem shodu v veliki dvorani hotela »Union« so sklenili sledeče resolucije:

1. Oduševljeno pozdravljajo ujedinenje troimenskega jugoslovanskega naroda v samostojni državi SHS in naglašajo v svojem in v imenu svojih še neodrešenih sobratov iz Primorske, da hočejo vsikdar in povsod nastopati kot zvesti jugoslovanski državnotvorni element, ker želijo čimprej in čimbolj konsolidacijo svoje ujedinenje in samostojne države, pozivljajo vlado in jugoslovansko mirovno delegacijo, naj do skrajnosti ščitijo vsa od Jugoslovanih naseljena ozemlja in zahtevajo, da se določi za vsa od Italijanov in Nemcev zasadena sovetska ozemlja ljudsko glasovanje. V očigled sedanjemu položaju v zasadenem ozemlju svečano protestirajo proti krivičnemu in brezobzirnemu ravnanju, kateremu so s strani Italijanov podvrženi naši sorojaki v zasadenih krajih, protestirajo pa tudi proti podvzetju neodgovornih italijanskih elementov, ki brez zadostnega odpora prizadetih uradnih krogov skušajo preudicirati rešitvi reskega vprašanja.

2. Uvažuje težavni zunanji in notranji položaj naše nove države, obsojajo strastno, skrajno strankarsko politiko narodnih predstavnikov v Beogradu, ki spravlja obstoj in konsolidacijo države in uspešno zaščito ogroženega ozemlja in njega prebivalstva v skrajno nevarnost, smatrajo za dolžnost narodnih predstavnikov, ki zastopajo zaseno ozemlje, tudi če so dobili svoje mandate od posameznih strank, da se izogibajo, sledeč vzgledu prebivalstva v zasadenem ozemlju, vsakega strankarskega boja in jih zato pozivljajo, da se združijo v svojo posebno parlamentarno organizacijo v varstvo interesov tega ozemlja in njega prebivalstva doma in na tujem, ker le v tem slučaju bode prebivalstvo zasadenega ozemlja in begunci ter izseljenci imeli zaupanje do svojih poslancev.

3. Obžalujejo neprimerno razumevanje in omalovaževanje, ki so ga dosedaj pokazali merodajni vladni faktorji in narodni zastopniki za begunsko vprašanje,

čegar posledica je nepopolna in nezadostna ureditev tega vprašanja, zahtevajo od imenovanih faktorjev večjega in popolnejšega varstva interesov beguncev in izseljencev, povdarjajo važnost uspešne ureditve stanovanjskega in aprovizacijskega vprašanja, kakor tudi ureditve službenega razmerja uradnikov in delavskih pogojev delavstva, pričakujejo sistematičnih ukrepov glede izseljevanja in naseljevanja beguncev, posebno poljedelcev in delavcev, nadalje točnih nakazil begunske podpore ter popolne zaštite in preskrbe invalidov, begunskih vdov in sirot ter v obče begunskih otrok, naglašajo skrajno potrebo intenzivne skrbi za begunsko dijaštvo, potem ustanovitve dijaških kuhinj in dijaških konviktov ter nakazila zadostnih dijaških podpor in pozivljajo, da vlada in mirovna delegacija zastavi ves svoj vpliv pri sklepanju mednarodnih dogovorov za ureditev odškodnine za vojne poškodbe in za obnovo po vojni razdejanih posestev. Nujno je potrebno, da prevzame varstvo in zaščito beguncev čimprej posebni samostojni urad pri deželni vladi v Ljubljani in pri centralni vladi v Beogradu.

4. Neizogibna potreba je enotna organizacija beguncev in izseljencev iz zasedenega ozemlja. V to svrhu se ustanovi v prvi vrsti po demokratskih in strogo medstrankarskih načelih »Narodni svet«, ki naj bo zastopstvo in predstavništvo vseh beguncev in izseljencev jugoslovanskega Primorja v političnih, gospodarskih in kulturnih zadevah in zagovornik interesov neodrešenih krajev in njihovega prebivalstva. Za pripravljanje načrta »Narodnega sveta« se izvoli odbor devetero članov, ki naj najkasneje v enem mesecu pripravi posameznosti in predloži načrt v odobrenje in izvedbo.

Topla in nujna želja vseh beguncev in izseljencev je, da že obstoječa društva, kakor CMD družba, »Straža«, izobraževalna društva in organizacije Sokolov in Orlov in slična, h katerim naj marljivo pristopajo tudi primorski begunci in izseljenci, spremene primerno zahtevam sedanjega narodnopolitičnega položaja svoj delokrog in se postavijo v polnem obsegu v službo narodne obrambe.

Pripravi naj se vsesplošna narodna organizacija, ki bo skrbela za kulturno in gospodarsko povzdigo ter za zblizanje in združitev vseh delov troimenskega naroda in ki bo širila zavest in zanimanje za naše zasedene kraje in njih prebivalstvo. Taki organizaciji, ki naj bi se razširila po vsej državi SHS, naj bi pristopili vsi Jugoslovani brez razlike vere, stranke in bivališča.

Za propagiranje idej, načrtanih v predstojnih sklepih, naj se po možnosti čimprej ustanovi lastno glasilo, četudi začetkom le tednik, ki bo zastopal interese beguncev in izseljencev, pojasnjeval v javnosti njih razmerje ter služil kot vez med posameznimi člani in faktorji begunskih organizacij.

Za vse gornje namene in potrebe naj se vsestranski nabirajo prispevki za obrambni in tiskovni sklad.

Politične novice.

+ Ljudstva se boje. Hrvatska katoliška narodna zveza v Zagrebu je bila razposlala župnim uradom spomenico o protivverskih težnjah novega srednješkolskega načrta in jih prosila, naj med ljudstvo zbirajo podpise proti uveljavljanju dotičnih protivverskih točk. Kmalu nato so dobili župni uradi v Medmurgu od pokrajinske uprave ferman, v katerem se med drugim čita to-le: »Ker se na ta način naše nepoučeno in politično povsem nevezgano ljudstvo v jako prozornim namenom enostavno zaveja v zmoto in ker obstoja možnost, da se na ta način omaje javni mir in red — Vas po odredbi g. poverjenika za Medmurg opozarjam, da se do daljnje odredbe zabranjuje vsako agitiranje, na temelju tega poziva kakor tudi zbiranje podpisov.« To je pač skrajna predrznost demokratske uprave, da skuša uradnim potom potlačiti svobodni izraz ljudske volje v stvari, ki se tiče njegove vesti, vzgoje njegovih otrok v šoli, katero mora samo plačevati. Pa ne samo predzen, ampak tudi protizakonit je gornji »ukaz«, ki prezira višjo duhovno oblast in se v zadevi, ki tiče vere, samooblastno obrača naravnost na duhovščino. Medmurski župniki so seveda storili svojo dolžnost in poslali medmurskemu poverjenikstvu odločen protest.

+ Nikola Pašić na dopustu. Načelnik naše mirovne delegacije v Parizu, Nikola Pašić, je prošil za enomesečni dopust. Tekom tega tedna odputuje nazaj v Pariz in bo prebil svoj dopust v Franciji.

+ Stališče čeških katoličanov. Na deželni konferenci v Pragi je poročal posl. Myslivec o stališču, ki bi omogočilo morebiten vstop stranke v koalicio. Mogoče je to-le pod gotovimi pogoji in sicer, če se katoličanom zajamči status quo ante, če se v šole zopet povrnejo križi, ako se kakor v prejšnjih časih, uvede zopet krščanski nauk in da dobe katoličani zopet svo-

bodo, da se smejo ustanavljati zasebne in verske šole z versko in pravno vzgojo in končati se mora teror, katerega izvajajo druge stranke.

+ Republikansko ligo za obnovitev pravosti ustanavljajo Čehi. Listi objavljajo oklice, katere so podpisali vodilni močje, v katerih pozivajo, da naj se ustanovi liga, ki bo vodila boj proti žalostnim družabnim razmeram, strašni demoralizaciji, brezobzirni sebičnosti, nesramnim pohlepom po dobičku in uživanju, ki zastruplja najširše kroge prebivalstva.

+ Angleški poslanik Gosling se je pripeljal 30. m. m. z Dunaja v Praho.

Dnevne novice.

— Časnikarska razstava. Priprave za časnikarsko razstavo, ki se bo priredila v Zagrebu povodom prvega jugoslovanskega časnikarskega kongresa, so v polnem teku. Poleg izkaza celokupnega tačasnega jugoslovanskega časopisa bo nudila ta razstava tudi jasno sliko propagandističnega delovanja med vojno v inozemstvu. Dosedaj je zbran že velik del gradiva, ki se nanaša na to delovanje. Precej gradiva bo prišlo tudi te dni iz Beograda. Razstavljeni bodo med drugim gotovi dokumenti, ki so dosedaj širši javnosti še popolnoma nepoznani. Vsakdo, ki ima kako knjigo, brošuro, fotografije itd., tičeče se časnikarstva, se naproša, da jih odstopi za čas razstave Hrvatskemu novinarskemu društvu v Zagrebu.

— Cvet in sad. Naše uredništvo je prejelo jabolčne mladike iz vrta gospoda dr. I. Zajca v Domžalah, ki je pač redkost. Na enem in istem drevesu je viselo zrelo jabolko poleg kobulja malih, jedva započetih, za lesnik debelih jabolk, poleg teh pa so bile mladike v najlepšem pomladnem cvetju, katero pač ne misli dozoreti še to jesen.

— Važno za mornarje. Likvidirajoča sekcija mornarice vojnega ministrstva na Dunaju bo izplačevala depozite mostva bivše avstro-ogrske mornarice. — Pojasnila in prijavnice se dobijo pri Evidenčnem in informativnem uradu voine mornarice v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31, pri Mornarični Vojni Stanici v Zagrebu, pri delegatu ratne mornarice na Sušaku in v Splitu in pri III. Pomorski obalni komandi v Boki Kotorski.

— Po srbskih vojaških zakonih, ki so bili razširjeni na celotno državo, rešujejo prošnje o vojaških oprostihv komande divizijskih oblasti. Prošnje je pa vlagati redoma prejkoslej pri okrajnih političnih oblastvih, v Ljubljani torej na magistratu (vojaški oddelek).

— Slike iz Zagreba. Vse one udeležence delavskega slavlja v Zagrebu dne 3. avgusta t. l., opozarjamo, da so došle slike na ogled. Slike so razstavljene v izložbi Jugoslovanske tiskarne. Naročila sprejema pisarna Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani. Velika slika stane brez poštne K 35 in male slike stanejo komad K 4. Naročniki naj se javijo čimprej. Plača se naprej.

Ljublanske novice.

lj Orlom! Častni predsednik O. Z. br. dr. Lovro Pogačnik umrl. Pogreb se vrši v sredo ob 4. uri popoldne. Zbirališče ob 2. uri popoldne v Ljudskem domu. Priidite polnoštevilno k pogrebu! Zastave in predsedniki odsekov z žalnimi trakovi!

lj Zalna seja Orlovske Zveze se vrši danes, v ponedeljek ob 8. ur zvečer v Jugoslovanski tiskarni, I. nadst.

lj Orlom! Orliška Zveza se korporativno udeleži pogreba br. dr. Lovro Pogačnika. Zbirališče ob 3. uri popoldne pri cerkvi sv. Petra. Obleka: temna. Sestre, pridite polnoštevilno in točno! Orliška Zveza.

lj Naraščaj! Naraščaj se po zastopstvu udeleži pogreba br. dr. Lovro Pogačnika. Zbirališče ob 3. uri popoldne pred cerkvijo sv. Petra. — Osrednje vodstvo naraščaja.

lj Žrtev zadnjega požarja. Šolar Danica, gojenka II. razreda učiteljskega, je v soboto zvečer ob pol 8. uri umrla v deželni bolnišnici. Podlegla je groznim opeklinam, ki jih je zadobila pri požaru na Marijinem trgu. Trpela je grozne bolečine. Bila je do zadnjega pri zavesti. Nekaj ur pred njeno smrtjo so prišli iz zasedenega ozemlja starši, po katerih je silno hrepnela. Pogreb bo danes popoldne.

lj Umrla je včeraj rodbini ing. Vladimira Remca hčerka Alenčica. Pogreb bo danes ob 3. uri popoldne iz Nove ulice št. 7. Iskreno sožalje!

lj »Mati« na Ljudskem odru. Dijaki in gojenke ljubljanskega učiteljskega so igrali v soboto na Ljudskem odru Meškovo dramo »Mati«, ki so igrali dokaj dovršeno; igra je na navzoče občinstvo zelo učinkovala, polna je tragičnih, v srce sežajočih prizorov.

lj Tat, igra v treh dejanjih, ki jo je spisal Henri Bernstein in ki so jo igrali že pred leti na našem gledališču, je dobro uspela. Igra ima napeto dejanje in mnogo

krepro izraženih misli, ki sta jih Rogoz in Kavčičeva dokaj dobro podčrtala, sploh sta bili ti dve vloži dokaj dobro igrani, isto lahko trdimo tudi v Rogozovi, dasi se je z izgovorjavo nekoliko trudila. Danilo in Prežare sta bila srednje dobra, a nikakor ne najboljša; Šest je podal svojo težko vlogo čudaškega mladeniča zelo naravno in dovršeno. Scenarija je bila zelo dobra.

lj Proti izvozu krompirja. Proti draginji. V soboto zvečer je bil v veliki dvorani »Uniona« vihar in živahen protestni šod, katerega so priredile takozvane združene narodne strokovne organizacije jugoslovanskih železničarjev, poštarjev, učiteljev, državnih nastavljenecv, zasebnih uslužbenecv in narodni socialisti. Govornik Deržič je ostro napadal sedanjo izvozno politiko, zlasti je odkrival netočno organizacijo glede izvoza krompirja iz Slovenije, dalje je kritiziral uvedbo proste trgovine in je številnim zborovalcem predložil več po 2. septembra t. l. družbi »Impex« izdanih izvoznice glede krompirja, katerega je skušala ta družba odposlati v Nemško Avstrijo. Mimogrede je tudi napadel Gospodarsko Zvezo. Val velikega ogorčenja je nastal, ko je govornik omenjal, da je izvozila »Vojna zveza« jajca v Trst tvrdki Fratelli Giranfré. Slednjič je govornik izjavil, da železničarji ne dovolijo nobenega izvoza in ne bodo izvažali niti enega vagona, dokler nismo povsem sami preskrbljeni. Govornik Brandner je udrihal po starinih, kar navzočemu županu dr. Tavčarju ni bilo všeč. Sprejeta je bila več točk obsegačaja resolucija, katera daje ustanovljenemu akcijskemu odboru pooblastilo strogo kontrolirati izvoz iz Slovenije. Velika dvorana je bila nabito polna. — Včeraj dopoldne je deželni predsednik dr. Janko Brejc sprejel deputacijo omenjenih društev.

lj Delovanje kolodvorske policijske ekspoziture. Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je ustanovilo 22. aprila t. l. kolodvorsko policijsko ekspozituro, ki posluje v nekdanji predilnici pod vodstvom revirskega nadzornika g. Ljubiča. Od svojega obstoja sem je izvršila 139 aretacij. Njeni posli so zelo raznovrstni. Na glavnem kolodvoru je zaplenila 6 vagonov blaga, 34.000 frankov v zlatu, za 400.000 K

dolarjev; ki so jih nameravali odpeljati iz Jugoslavije v Italijo. Gospod policijski agent Kek je zaplenil 105.000 frankov v zlatu, ki so bili namenjeni v Nemško Avstrijo. Ekspozitura je aretirala več roparjev in zločincev, kateri so se izročili pravici; aretirani so bili tudi trije ponarejevalci lir, pri katerih so dobili ponarejenih bankovcev za 14.000 lir. Ekspozitura je izsledila vlomilce, ki so ukradli v kemični tvornici živega srebra v vrednosti 34.000 kron, jih prijel v poskrbela, da se je blago vrnilo. Tudi v Špilju je že uradovala, ker je doznala, da so tam individui, ki imajo pečate za žigosanje bankovcev. Bližina demarkacijske črte in nove razmere zahtevajo v interesu varnosti in koristi države, da se ustanovi ekspozitura ljubljanskega policijskega ravnateljstva tudi na Vrhniki in v Škofji Loki, zbirališčih tihotapcev in verižnikov.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Člani J. S. Z. Umrl je naš veliki prijatelj in ljubitelj dr. Lovro Pogačnik. Kot sin naše Kamne gorice je poznal delavske težave, delavske zahteve in jih je zastopal vedno povsodi. Ljubljansko delavstvo ga je poznalo in tudi ljubilo. Ko je imela J. S. Z. svoj prvi poučni tečaj, smo ga imeli v svoji sredini. In ne le takrat. On je bil vedno z nami z dušo in telesom. Jugoslovanska Strokovna Zveza je izgubila z njim velikega sodelavca in člana nadzorstva, delavstvo pa je izgubilo z njim svojega velikega prijatelja. Slava njegovemu spominu! — Tem potom vabimo vse ljubljanske člane J. S. Z., katerim boče čas dopustil, da se udeležijo v sredo popoldne ob 4. uri pogreba kolikor mogoče v polnem številu.

Načelstvo J. S. Z. se udeleži v sredo polnoštevilno pogreba dr. L. Pogačnika.

Ljubljansko okrožje J. S. Z. ima jutri zvečer ob pol 8. uri sejo v knjižnici Jugoslovanske tiskarne, III. nadstropje. Vsaka skupina naj odpošlje gotovo svoje delegate. Na sporedu je: izvolitev odbora in slučajnosti.

Obraz.

Novela. Spisal Rabindranat Tagore.

(Dalje.)

Pogostokrat sem mislila, da vse skupaj ni tako hudo, kot se mi je dozdevalo. Da morda pretiravam, ker sem slepa. Mogoče je, da, če bi ne bila oslepele, bi bila zrla svet tak, kakršen je. To je bila vse-kakor le luč, v kateri se mi je kazal moj mož v vseh mojih občutjih in v domišljiji.

Nekega dne je prišel star mohamedanec v hišo. Prosil je mojega moža, da bi obiskal njegovo vnukinjo, ki je bolna. Slišala sem starega moža, ki je dejal: »Baba, jaz sem ubožen mož; toda pojdi z menoj in Alah ti bo poplačal.« Moj mož je odgovoril hladno: »S tem, kar bo storil Alah, mi ne bo nič pomagano; jaz bi rad vedel, kaj ti lahko storiš zame.«

Ko sem to slišala, sem se vprašala v svojem duhu, zakaj mi Bog ni vzel tudi sluha? Stari mož je vzdihnil globoko in odšel. Poslala sem svojo služabnico, da naj ga pripelje v mojo sobo. Dobila sem ga na vratih, ki vodijo v notranje stanovanje in mu stisnila nekaj denarja v roko.

»Prosim, vzemi to od mene,« sem dejala, »za tvojo malo vnukinjo in pojdi po zanesljivega zdravnika, da ji pomaga. In — moli za mojega moža.«

Toda ves ta dan nisem mogla pojesti niti grizljaja. Popoldne, ko je moj mož vstal od počitka, me je vprašal: »Zakaj si tako blede?«

Jedva sem hotela reči, kot je bila prej moja navada: »O! Nič mi ni.« Toda dnevi prevare so minuli in govorila sem z njim odkrito.

»Dan za dnem sem se obotavljala,« sem dejala, »da bi ti nekaj rekla. Težko je natančno določiti v mislih, kaj hočem reči. Še sedaj nisem popolnoma zmožna, da bi izrazila, kar imam na srcu. Toda vem, da znaš, kaj se je zgodilo. Najino življenje gre vsako svojo pot.«

Moj mož se je smejal v zadregi in dejal: »Sprememba je pravica narave.«

Jaz sem mu dejala: »To vem. Toda nekatere stvari so večne.«

Na te besede je postal resen. »Mnogo je žena,« je dejal, »ki imajo resen vzrok za svojo skrb, nekatere, ker njih močje ne zaslužijo dovolj denarja. Druge, ker jih močje ne ljubijo. Toda ti se vznemirjaš za nič.«

Tu mi je postalo jasno, da mi je podarila moja slepota možnost, da vidim svet, ki ni podvržen nobeni izpremembi. Dal To je res. Jaz mislim tako kot druge žene, in moj mož me ne bo razumel nikoli.

IV.

Najino življenje je teklo dalje časa svojo leno pot dalje. Nato se je v ti enoličnosti nekaj izpremenilo. Neke teta mojega moža naju je obiskala.

Prvo, s čimer je pričela, ko smo se

pozdravili, je bilo to-le: Da, Kumo, to je zelo pomilovanja vredno, da si oslepela, toda čemu nakladaš svojo nesrečo še možu na pleča? Ti ga moraš pripraviti do tega, da se iznova poroči.«

Nastal je mučen trenutek. Če bi bil moj mož rekel kaj šaljivega, ali se ji zasmejal v obraz, pa bi bilo vse dobro. Toda zajecjal je in dejal obotavljaje in z nervoznim, neumnim glasom, »Ali misliš res tako? Res, teta, ti bi ne smela tako govoriti.«

Njegova teta se je obrnila do mene: »Ali nimam prav, Kumo?«

da ne moreš pozeleti lepše. Njeni ljudje »Ali ne storiš bolje,« sem dejala, »da vprašaš koga, ki je bolj poklican v to? Žepni tat nikoli ne vpraša za dovoljenje onega, katerega žep misli okraati.«

»Prav imaš,« je dejala mlo. »Abinas, moj ljubček, dovoli nama mal privaten razgovor. Kaj praviš k temu?«

Čez nekaj dni jo je vprašal ob moji navzočnosti moj mož, če ve za katero deklico iz dobre družine, ki bi lahko prišla in mi pomagala pri gospodinjstvu. Vedel je dobro, da ne potrebujem nikake pomoči. Molčala sem.

»O! Takih je mnogo,« je odgovorila njegova teta. »Moj nečak ima hčerko, ki je godna za možitev in tako lepa deklica. Zasmejala sem se z zvnenim smehom bodo veseli, če ti jo morejo dati za ženo.«

Zopet se je zasmejal s prisiljenim, obotavljajočim smehom in dejal: »Toda jaz nisem govoril o ženitvi; draga moja.«

»Kako drugače moreš zahtevati deklico iz dobre družine,« je dejala njegova teta, »da bi prišla v tvojo hišo, in tam živel, ne da bi je vzel za ženo?«

Pritrditi je moral, da je res tako in je vztrajal v svojem nervoznem molku.

Ko je on odšel, sem ostala sama v notranjosti zaklenjenih vrat moje slepote, zavpila sem k Bogu in molila: »O Bog, reši mojega moža!«

Ko sem nekaj dni pozneje stopila po svoji jutranji pobožnosti od hišnega oltarja, me je zgrabila teta goreče za oboje roki.

»Kumo, tu je deklica,« je dejala, »o kateri smo zadnjič govorili. Ime ji je Hemangini. Veselilo jo bo, da te spozna. Hemmo, pojdi sem, da ti predstavim sestro.«

Moj mož je stopil v tem hipu v sobo. Delal se je, ko da je iznenaden, ko je zagledal deklico in je hotel zopet oditi. Njegova teta pa je dejala: »Abinas, moj ljubček, čemu bežiš od tu.« Hemangini, ki te je prišla obiskat. Hemo, prikloni se mu!«

(Dalje.)